

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

รหัสวิชาส22102.... ชื่อวิชา....ประวัติศาสตร์.... สาระการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 หลักฐานทางประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เรื่อง ความหมายและประเภทของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เวลา 1 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นายประพันธ์ บุตรจำรวญ

สอนวันที่ 30 พฤษภาคม 2568

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

1. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด

ม.2/1 ประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในลักษณะต่าง ๆ

ม.2/3 เห็นความสำคัญของการตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่น่าเชื่อถือ

2.จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้อย่างถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถจำแนกประเภทของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้อย่างถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถอภิปรายคุณค่าของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้อย่างมีเหตุผล

3.สาระการเรียนรู้

1. ความหมายของหลักฐานทางประวัติศาสตร์
2. ประเภทหลักฐานทางประวัติศาสตร์
3. ความสำคัญของหลักฐานทางประวัติศาสตร์

4.สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การศึกษาประวัติศาสตร์จำเป็นต้องอาศัยการค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์ ตีความข้อมูลจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา

5.ชิ้นงาน/ภาระงาน

1. การตอบคำถามในใบงานเรื่อง ความหมายและประเภทหลักฐานทางประวัติศาสตร์
2. ให้นักเรียนไปจัดทำกล่องความรู้เกี่ยวกับความหมายและประเภทหลักฐานทางประวัติศาสตร์พร้อมกับทำคลิปวิดีโอนำเสนอต่อชุมชนผ่านyoutubeหรือfacebookเป็นต้น

6.สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

-ความสามารถในการคิด

- 1.) ทักษะการคิดวิเคราะห์
 - ทักษะการเปรียบเทียบ
- 2.) ทักษะการคิดสังเคราะห์
 - การรวบรวมข้อมูล
- 3) ทักษะการคิดสร้างสรรค์
 - ทักษะการเชื่อมโยง

-ความสามารถในการสื่อสาร

- 4) การนำเสนอผลงาน

7.คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน
- 4.รักในความเป็นไทย

8.นโยบาย / จุดเน้นการสอน “กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน หรือ 5 STEPs”

9.การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน หรือ 5 STEPs

ขั้นที่1 ตั้งคำถาม

- 1.1ครูนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการให้นักเรียนร่วมกิจกรรมเปิดป้ายทายภาพ เมื่อนักเรียนทายภาพ ปริศนาเสร็จแล้ว ครูใช้คำถามกระตุ้นความสนใจของนักเรียนดังนี้

ภาพปริศนา: วัดไชยวัฒนาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา: <https://travel.mthai.com/blog/174016.html>

1) ภาพปริศนาคืออะไร (แนวคำตอบ: วัดไชยวัฒนาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา)

1.2) วัดไชยวัฒนาราม ถ้าจัดตามลักษณะของหลักฐานเป็นหลักฐานประเภทใด (แนวคำตอบ: หลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร)

1.3) วัดไชยวัฒนาราม สะท้อนถึงคุณค่าและความสำคัญต่อการศึกษาประวัติศาสตร์ อย่างไร

(แนวคำตอบ: วัดไชยวัฒนาราม สะท้อนให้เห็นถึงศาสนาและความเชื่อ รวมทั้งรูปแบบสถาปัตยกรรมที่ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมเขมรในสมัยอยุธยา)

ขั้นที่2 แสวงหาสารสนเทศ ครูพูดเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียนโดยกล่าวว่า “นักเรียนจะเห็นได้ว่าวัดไชยวัฒนารามเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์สมัยอยุธยา สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของมนุษย์ในอดีต นับได้ว่าหลักฐานทางประวัติศาสตร์มีความสำคัญอย่างมากต่อการศึกษาประวัติศาสตร์ วันนี้เราจะมาเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์กัน”ผ่านโปรแกรม power point เรื่อง หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ครูเตรียมมาให้ นอกจากนี้ นักเรียนสามารถแสวงหาสารสนเทศจากอื่นได้อีกเช่น youtube facebook เป็นต้น

ขั้นที่3 สร้างองค์ความรู้

3.1 ครูอธิบายความหมายและประเภทหลักฐานทางประวัติศาสตร์ โดยใช้โปรแกรม power point เรื่อง หลักฐานทางประวัติศาสตร์ เป็นสื่อประกอบการสอน จากนั้นครูประเมินความรู้ความเข้าใจของ นักเรียน โดยการให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ภาพหลักฐานทางประวัติศาสตร์จำนวน 2 ภาพ พร้อมตั้งคำถามเพื่อ กระตุ้นความคิดของนักเรียนดังนี้

3.1.1 ชื่อหลักฐาน

3.1.2 แหล่งที่มาของหลักฐาน/ผู้แต่ง

3.1.3 ประเภทหลักฐาน

3.1.4 ลักษณะของหลักฐาน

3.1.5 คุณค่าของหลักฐานต่อการศึกษาประวัติศาสตร์

ภาพพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ์

ที่มา: <https://www.gotoknow.org/posts/92205>

แนวคำตอบ

1. ชื่อหลักฐาน: พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ์
2. แหล่งที่มาของหลักฐาน/ ผู้แต่ง: หลวงประเสริฐอักษรนิติ์
3. ประเภทหลักฐาน: หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร, หลักฐานชั้นต้น
4. ลักษณะของหลักฐาน: เป็นบันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์และราชวงศ์ตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสมัยอยุธยา
5. คุณค่าของหลักฐานต่อการศึกษาประวัติศาสตร์: เป็นเอกสารสำคัญในการศึกษาประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา แสดงเหตุการณ์ หรือเรื่องราวสำคัญทางประวัติศาสตร์ สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม ประเพณีและ วัฒนธรรมในยุคสมัยนั้น

ภาพ :ปราสาทหินพิมาย ที่มา

<https://th.search.yahoo.com/search?fr=mcafee&type=E210TH91215G0&p>

แนวคำตอบ

1. ชื่อหลักฐาน: ปราสาทหินพิมาย
2. แหล่งที่มาของหลักฐาน/ผู้สร้าง : พระเจ้าชัยวรมันที่ 1
3. ประเภทหลักฐาน: หลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร, หลักฐานชั้นต้น
4. ลักษณะของหลักฐาน: เป็นโบราณคดี สร้างด้วยหินทรายขอมโบราณมีขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย
- 5.คุณค่าของหลักฐานต่อการศึกษาประวัติศาสตร์: เป็นโบราณคดีสำคัญในการศึกษาประวัติศาสตร์ที่เป็นลักษณะสิ่งก่อสร้างเป็นเทวสถานในการเคารพบูชาของพระพุทธศาสนานิกายมหายานตามแบบขอมโบราณ สันนิษฐานว่าเพื่อให้หันรับกับเส้นทางตัดมาจากเมือง พระนคร เมืองหลวงในสมัยนั้นของอาณาจักรขะแมร์ ซึ่งเข้ามาสู่เมืองพิมายทางทิศใต้

ขั้นที่ 4 การเรียนรู้เพื่อการสื่อสาร

ครูให้นักเรียนทำใบงานเรื่อง ความหมายและประเภทหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เมื่อนักเรียน ทำใบงานเสร็จ แล้ว ครูสุ่มนักเรียน 2-3 คน ให้ออกมานำเสนอคำตอบของใบงานหน้าชั้นเรียน พร้อมกับแบ่งกลุ่มเป็น 4 กลุ่ม

เพื่อเล่นเกมตอบคำถามจำนวน 10 ข้อ กลุ่มที่ชนะจะได้ของรางวัล

ขั้นที่ 5 การเรียนรู้เพื่อตอบสนองสังคม สรุบทบทเรียนและมอบหมายภาระงาน

5.1 ครูกับนักเรียนร่วมกันสรุบทบทเรียน โดยครูใช้คำถามกระตุ้นความคิดของนักเรียน ดังนี้ คำถาม: หลักฐานทางประวัติศาสตร์มีความสำคัญอย่างไรต่อการศึกษาประวัติศาสตร์ (แนวคำตอบ: การศึกษาประวัติศาสตร์จำเป็นต้องอาศัยการค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์ ตีความข้อมูล จากหลักฐาน ทางประวัติศาสตร์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ และเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา) ครูมอบหมายภาระงานให้นักเรียนไปจัดทำกล่องความรู้เกี่ยวกับความหมายและประเภทหลักฐานทางประวัติศาสตร์พร้อมกับทำคลิปวิดีโอนำเสนอเพื่อตอบสนองสังคมผ่านyoutubeหรือfacebookเป็นต้น

10.สื่อการเรียนรู้ / แหล่งการเรียนรู้

10.1 สื่อการเรียนรู้

10.1.1 ภาพวัดไชยวัฒนาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

10.1.2 โปรแกรม power point เรื่อง หลักฐานทางประวัติศาสตร์

10.1.3 ภาพพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ์

10.1.4 ภาพปราสาทหินพิมาย

10.1.5 ใบงานเรื่อง ความหมายและประเภทหลักฐานทางประวัติศาสตร์

10.2 แหล่งการเรียนรู้

10.2.1 หนังสือเรียนรายวิชาประวัติศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

10.2.2 ห้องสมุดโรงเรียนพระทองคำวิทยา

11.กระบวนการวัดและประเมินผล

13.1 วิธีการวัดและประเมิน

1. สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมกิจกรรม

2. ตรวจใบงาน

13.2 เครื่องมือวัดและประเมิน

1. แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม

2. แบบประเมินใบงาน

13.3 เกณฑ์การวัดและประเมิน

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจใบงาน	ใบงานเรื่อง ความหมายและประเภทของหลักฐานทางประวัติศาสตร์	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
ประเมินการนำเสนอผลงาน	แบบประเมินการนำเสนอผลงาน	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงาน	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงาน	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

แบบประเมินการนำเสนอผลงาน

ลำดับที่	รายการประเมิน	คุณภาพการปฏิบัติ			
		4	3	2	1
1	นำเสนอเนื้อหาในผลงานได้ถูกต้อง				
2	การลำดับขั้นตอนของเนื้อหาชัดเจน				
3	การใช้วิธีการสื่อสาร หรือใช้ภาษาในการสื่อสารที่เหมาะสม				
4	การนำเสนอผลงานอย่างสร้างสรรค์				
5	การตรงต่อเวลา				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ผลงานหรือพฤติกรรมสมบูรณ์ชัดเจน	ให้ 4 คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมค่อนข้างสมบูรณ์	ให้ 3 คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องเป็นบางส่วน	ให้ 2 คะแนน
ผลงานหรือพฤติกรรมมีข้อบกพร่องมาก	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18-20	ดีมาก
14-17	ดี
10-13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงาน

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล ของ ผู้รับ การ ประเมิน	ความร่วมมือ กันทำกิจกรรม				การแสดง ความคิดเห็น				การรับฟัง ความคิดเห็น				การตั้งใจ ทำงาน				การแก้ไขปัญห หรือปรับปรุง ผลงานกลุ่ม				รวม 20 คะแนน
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

เกณฑ์การให้คะแนน

ดีมาก = 4

ดี = 3

พอใช้ = 2

ช่วงคะแนน	ระดับ คุณภาพ
18-20	ดีมาก
14-17	ดี
10-13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

12.บันทึกผลหลังการจัดการเรียนการสอน

1.ผลการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

3.ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นายประพันธ์ บุตรจำรวญ)

ความเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นายทินกร รวมภักดี)

หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

ความเห็นและข้อเสนอแนะ

.....
.....

ลงชื่อ.....

(นางสาวกัลยาณี ไขยเสน)

รองผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนพระทองคำวิทยา

ความเห็นและข้อเสนอแนะ

.....
.....

ลงชื่อ.....

(นายเกียรติศักดิ์ สาคะสุภฤกษ์)

ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนพระทองคำวิทยา

ใบงาน เรื่อง ความหมายและประเภทของหลักฐานทางประวัติศาสตร์

1.หลักฐานทางประวัติศาสตร์หมายถึง.....

.....

2.หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์มีหลักฐานอะไรบ้าง

.....

3.หลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์มีหลักฐานอะไรบ้าง

.....

4.หลักฐานแบบไม่เป็นลายลักษณ์อักษรกับหลักฐานชั้นต้นแตกต่างกันอย่างไร อธิบาย

.....

5.หลักฐานชั้นรองมีความหมายว่าอย่างไร อธิบาย

.....

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

คำถาม 10 ข้อ

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ ม.2

ข้อที่ 1 ข้อใดคือความหมายของหลักฐานทางประวัติศาสตร์

- ก. สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน
- ข. สิ่งที่ใช้ยืนยันความเป็นมาของเหตุการณ์ในอดีต
- ค. สิ่งที่ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน
- ง. สิ่งที่เกิดจากธรรมชาติเท่านั้น

เฉลย: ข

ข้อที่ 2 หลักฐานประเภทใดที่เกิดขึ้นพร้อมกับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์

- ก. หลักฐานชั้นรอง
- ข. หลักฐานชั้นต้น
- ค. หลักฐานเอกสาร
- ง. หลักฐานโบราณวัตถุ

เฉลย: ข

ข้อที่ 3 "ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง" จัดเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ประเภทใด

- ก. หลักฐานชั้นรอง
- ข. หลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร
- ค. หลักฐานลายลักษณ์อักษร
- ง. หลักฐานที่ไม่เป็นประวัติศาสตร์

เฉลย: ค

ข้อที่ 4 หลักฐานที่บอกเล่า สืบต่อกันมา เช่น ตำนาน พงศาวดาร จัดเป็นหลักฐานประเภทใด

- ก. หลักฐานชั้นต้น
- ข. หลักฐานชั้นรอง
- ค. หลักฐานโบราณวัตถุ
- ง. หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร

เฉลย: ข

ข้อที่ 5 "พระพุทธรูปสมัยสุโขทัย" เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ประเภทใด

- ก. หลักฐานเอกสาร
- ข. หลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร
- ค. หลักฐานชั้นรอง
- ง. หลักฐานบอกเล่า

เฉลย: ข

ข้อที่ 6 ข้อใดเป็นตัวอย่างของหลักฐานเอกสาร

ก. โบราณสถาน

ข. พระพุทธรูป

ค. เครื่องมือหิน

ง. พระราชพงศาวดาร

เฉลย: ง

ข้อที่ 7 เหตุใดนักประวัติศาสตร์จึงต้องใช้หลักฐานหลายประเภทประกอบกัน

ก. เพื่อความรวดเร็วในการค้นคว้า

ข. เพื่อความสนุกสนาน

ค. เพื่อความถูกต้องและน่าเชื่อถือ

ง. เพื่อให้มีข้อมูลที่มากเกินไป

เฉลย: ค

ข้อที่ 8 ข้อใดคือหลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

ก. จดหมายเหตุ

ข. จารึก

ค. เครื่องปั้นดินเผา

ง. ตำราโบราณ

เฉลย: ค

ข้อที่ 9 ถ้านักเรียนไปเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย แล้วพบโบราณสถาน ควรจัดเป็นหลักฐานประเภทใด

ก. หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร

ข. หลักฐานเอกสาร

ค. หลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

ง. หลักฐานชั้นรอง

เฉลย: ค

ข้อที่ 10 การศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์มีประโยชน์อย่างไร

ก. ทำให้เราสามารถท่องจำข้อมูลได้ง่าย

ข. ทำให้รู้เรื่องราวและความเป็นมาของมนุษย์ในอดีต

ค. ทำให้เราสามารถเล่นเกมประวัติศาสตร์ได้

ง. ทำให้เรามีเวลาว่างมากขึ้น

เฉลย: ข

โปรแกรม power point เรื่อง หลักฐานทางประวัติศาสตร์

ความหมายและประเภทของหลักฐานทางประวัติศาสตร์

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ คือ ร่องรอยการกระทำของมนุษย์ในอดีต ที่ใช้เครื่องมือสำคัญในการสืบค้นแสวงหา ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสังคมมนุษย์ในอดีตแหล่งข้อมูลทางประวัติศาสตร์ในการศึกษาปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยแต่ละยุคสมัย

จำแนกได้เป็น ๒ ประเภท ดังนี้

๑. หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร
๒. หลักฐานที่เป็นวัตถุ

การแบ่งลำดับความสำคัญของหลักฐานทางประวัติศาสตร์เป็น ๒ ประเภท คือ

๑. หลักฐานขั้นต้นหรือหลักฐานปฐมภูมิเป็นหลักฐานที่มาจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสมัยนั้นจริงๆ โดยมีการบันทึกของผู้ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์โดยตรง หรือผู้รู้เหตุการณ์นั้นด้วยตนเอง
๒. หลักฐานชั้นรองหรือหลักฐานทุติยภูมิเป็นหลักฐานที่เขียนขึ้นโดยบุคคลที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นั้นโดยตรง โดยมีการเรียบเรียงขึ้นภายหลังจากเกิดเหตุการณ์นั้นๆ ส่วนใหญ่อยู่ในรูปของบทความทางวิชาการและหนังสือต่างๆ เช่น พงศาวดาร ตำนาน บันทึกคำบอกเล่า ผลงานทางการศึกษาค้นคว้าของนักวิชาการ

ลักษณะสำคัญของหลักฐานประวัติศาสตร์ในประเทศไทย

๑. หลักฐานที่ไม่ใช่ลายลักษณ์อักษร ได้แก่

- ๑.๑ โบราณสถาน หมายถึง สิ่งก่อสร้างโดยฝีมือมนุษย์ขนาดต่างๆ กัน อยู่ติดกับพื้นดินไม่อาจนำเคลื่อนที่ไปได้
- ๑.๒ โบราณวัตถุ หมายถึง สิ่งของโบราณที่มีลักษณะต่างๆ กัน สามารถนำติดตัว เคลื่อนย้ายได้ ไม่ว่าสิ่งของนั้นๆ จะเกิดขึ้นตามธรรมชาติ เป็นสิ่งที่มีมนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น หรือเป็นส่วนหนึ่งของโบราณสถาน และสิ่งของที่มีมนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นเหล่านี้เกิดขึ้นในสมัยประวัติศาสตร์

๒. หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร ได้แก่

- ๒.๑ จารึกในแขนงภาษาแล้วมีคำอยู่ ๒ คำที่คล้ายคลึงและเกี่ยวข้องกับข้อกัน คือ คำว่า จาร และจารึก คำว่า จาร แปลว่า เขียนอักษรด้วยเหล็กแหลมลงบนใบลาน คำว่า จารึก แปลว่า เขียนเป็นรอยลึกลงบนแผ่นศิลาหรือโลหะ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ คำว่า จารึก หมายถึง หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งใช้วิธี เขียนเป็นรอยลึก ถ้าเขียนเป็นรอยลึกลงบนแผ่นหิน เรียกว่า ศิลาจารึก

๒.๒ เอกสารพื้นเมืองเอกสารพื้นเมืองนับได้ว่าเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เป็นลายลักษณ์อักษรที่สำคัญของ ประเทศไทย มักปรากฏในรูปหนังสือสมุดไทย และเรียกชื่อแตกต่างกันออกไป เช่น ตำนาน พงศาวดาร จดหมายเหตุ ตำนาน รายนาม เป็นต้น

๑) ตำนานเป็นเรื่องที่เล่าถึงเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในอดีต เล่าสืบต่อกันมาแต่โบราณจนหาจุดกำเนิด ไม่ได้แต่ไม่สามารถรู้ได้ว่าใครเป็นคนเล่าเรื่องราวเป็นครั้งแรก

๒) พงศาวดาร หมายถึง เรื่องราวเกี่ยวกับพระเจ้าแผ่นดิน

๓) จดหมายเหตุ หมายถึง เอกสารทางราชการทั้งหมด เมื่อถึงสิ้นปีจะต้องนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อโปรดเกล้าฯ ราชกิจว่าที่กองจดหมายเหตุแห่งชาติ

1. ชื่อหลักฐาน: พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ์
2. แหล่งที่มาของหลักฐาน: ผู้แต่ง: หลวงประเสริฐอักษรนิติ์
3. ประเภทหลักฐาน: หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร, หลักฐานชั้นต้น
4. ลักษณะของหลักฐาน: เป็นบันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์และราชวงศ์ตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสมัยอยุธยา
- 5.คุณค่าของหลักฐานต่อการศึกษาศาสตร์: เป็นเอกสารสำคัญในการศึกษาประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยาและเหตุการณ์ หรือเรื่องราวสำคัญทางประวัติศาสตร์ สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม ประเพณีและ วัฒนธรรมในยุคสมัยนั้น

1. ชื่อหลักฐาน: ปราสาทหินพิมาย
2. แหล่งที่มาของหลักฐาน: พระเจ้าชัยวรมันที่ ๑
3. ประเภทหลักฐาน: หลักฐานที่ไม่ใช่ลายลักษณ์อักษร, หลักฐานขั้นต้น
4. ลักษณะของหลักฐาน: เป็นโบราณคดี สร้างด้วยหินทรายมีขนาดใหญ่มากในประเทศไทย
- 5.คุณค่าของหลักฐานต่อการศึกษาศาสตร์: เป็นโบราณคดีสำคัญในการศึกษาประวัติศาสตร์ที่เป็นลักษณะสิ่งก่อสร้างเป็นแหล่งสถานในการเคารพบูชาของพระพุทธศาสนิกชนตามแบบขอมโบราณสันนิษฐานว่าเพื่อให้หินรับกับเส้นทางเดินทางจากเมือง พระนคร เมืองหลวงในสมัยนั้นของอาณาจักรขอมแล้ว ซึ่งเข้ามาสู่เมืองพิมายทางทิศใต้

ให้นักเรียนทำใบงาน เรื่องความหมายและประเภทของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ พร้อมกับเตรียมตัวนำเสนอหน้าชั้นเรียน

ภาระงาน ให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้ไปจัดทำเป็นสื่อความรู้และนำเสนอเป็นคลิปวิดีโอผ่าน tiktok youtube facebook เพื่อเป็นการตอบแทนสังคมโลกโซเชียล

คำถามชิงรางวัล

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ ม.2

ข้อที่ 1 ข้อใดคือความหมายของหลักฐานทางประวัติศาสตร์

- ก. สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน
- ข. สิ่งที่ใช้ยืนยันความเป็นมาของเหตุการณ์ในอดีต
- ค. สิ่งที่ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน
- ง. สิ่งที่เกิดจากธรรมชาติเท่านั้น

เฉลย ข้อ ข

ข้อที่ 2 หลักฐานประเภทใดที่เกิดขึ้นพร้อมกับ

เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์

ก. หลักฐานชั้นรอง

ข. หลักฐานชั้นต้น

ค. หลักฐานเอกสาร

ง. หลักฐานโบราณวัตถุ

เฉลย ข้อ ข

ข้อที่ 3 "ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง" จัดเป็นหลักฐานทาง
ประวัติศาสตร์ประเภทใด

ก. หลักฐานชั้นรอง

ข. หลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

ค. หลักฐานลายลักษณ์อักษร

ง. หลักฐานที่ไม่เป็นประวัติศาสตร์

เฉลย ข้อ ค

ข้อที่ 4 หลักฐานที่บอกเล่า สืบต่อกันมา เช่น ตำนาน

พงศาวดาร จัดเป็นหลักฐานประเภทใด

- ก. หลักฐานชั้นต้น
- ข. หลักฐานชั้นรอง
- ค. หลักฐานโบราณวัตถุ
- ง. หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร

เฉลย ข้อ ข

ข้อที่ 5 "พระพุทธรูปสมัยสุโขทัย" เป็นหลักฐาน

ทางประวัติศาสตร์ประเภทใด

- ก. หลักฐานเอกสาร
- ข. หลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร
- ค. หลักฐานชั้นรอง
- ง. หลักฐานบอกเล่า

เฉลย ข้อ ข

ข้อที่ 6 ข้อใดเป็นตัวอย่างของหลักฐาน

เอกสาร

ก. โบราณสถาน

ข. พระพุทธรูป

ค. เครื่องมือหิน

ง. พระราชพงศาวดาร

เฉลย ข้อ ง

ข้อที่ 7 เหตุใดนักประวัติศาสตร์จึงต้องใช้หลักฐาน

หลายประเภทประกอบกัน

ก. เพื่อความรวดเร็วในการค้นคว้า

ข. เพื่อความสนุกสนาน

ค. เพื่อความถูกต้องและน่าเชื่อถือ

ง. เพื่อให้มีข้อมูลที่มากเกินไป

เฉลย ข้อ ค

ข้อที่ 8 ข้อใดคือหลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

- ก. จดหมายเหตุ
- ข. จารึก
- ค. เครื่องปั้นดินเผา
- ง. ตำราโบราณ

เฉลย ข้อ ค

ข้อที่ 9 ถ้านักเรียนไปเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย แล้ว

พบโบราณสถาน ควรจัดเป็นหลักฐานประเภทใด

- ก. หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร
- ข. หลักฐานเอกสาร
- ค. หลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร
- ง. หลักฐานชั้นรอง

เฉลย ข้อ ค

ข้อที่ 10 การศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์มี
ประโยชน์อย่างไร

- ก. ทำให้เราสามารถท่องจำข้อมูลได้ง่าย
- ข. ทำให้รู้เรื่องราวและความเป็นมาของมนุษย์ในอดีต
- ค. ทำให้เราสามารถเล่นเกมประวัติศาสตร์ได้
- ง. ทำให้เรามีเวลาว่างมากขึ้น

เฉลย ข้อ ข